

III. évfolyam 9. szám 1992. szeptember

HÍRMONDÓ

NÓGRÁD MEGYE KÖNYVTÁRAINAK TÖRTÉNETE

Körzeti könyvtár - megyei könyvtár (1949-1952)

1949. március 12.

Balassagyarmaton, a főispáni hivatalban jegyzőkönyv készült arról, hogy Nógrád-Hont vármegyében - salgótarjáni székhellyel - Körzeti Könyvtárat létesítenek a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium, a vármegye és Salgótarján megyei város közös támogatásával.

1949. április 28.

Megalakul a Nógrád-Hont Vármegyei Körzeti Könyvtár. Ideiglenes helye a Bányász Kultúrotthon. Vezetője: Jeszenszky Miklós.

1949. május 1.

A Körzeti Könyvtár ünnepélyes megnyitása.

1949. június 3.

A Körzeti Könyvtár új helye (címe): Salgótarján, Szabadság tér 7. (A volt "Vadász vendéglő" épülete.)

1949. június

A Körzeti Könyvtár megkezdte nyilvános kölcsönzési szolgáltatását a városi részlegében (alapkönyvtár).

1949. október

Olvasótermet nyitottak a Körzeti Könyvtárban.

1949. december

A Körzeti Könyvtár az év során 72 alapkönyvtárat telepített a megye területén.

1949. december

A Körzeti Könyvtár városi szolgáltatásainak éves adatai: olvasók

száma: 487; látogatók száma: 1854; kölcsönzött kötetek: 3242.

1950. április

A Körzeti Könyvtár létszáma 4 fő. (Jeszenszky Miklós, körzeti könyvtáros; Ferencz Rudolf, segédkönyvtáros; Kóvári Ida, kezelő; Szóllósi Miklósné, takarítónő.)

1950. április 20.

Megyei könyvtárügyi értekezlet tartanak a Körzeti Könyvtárban. Elhatározzák, hogy a jövőben havonta tartanak könyvtárosi értekezleteket.

1950. május 22-től

Első ízben rendezett 6 napos megyei könyvtárosképző tanfolyamot a Körzeti Könyvtár.

1950. június

A tanácsok megalakulása után a Körzeti Könyvtár a megyei tanács népművelési osztályának könyvtári csoportjaként működik.

1950. november

A Körzeti Könyvtár közvetlen felügyeleti szerve: Nógrád Megye Tanácsa Végrehajtó Bizottságának IX. oktatási-népművelési osztálya.

1950. december

A megyében 91 népkönyvtár működik a Körzeti Könyvtár irányításával és támogatásával.

1950. december

A Körzeti Könyvtár városi részlegének éves használati adatai: olvasók száma 931; látogatók

száma: 14 334; kölcsönzött kötetek: 22 650.

1951. május 29-30. (Eger)

július 2. (Salgótarján)

Az Észak-magyarországi körzeti könyvtárak tapasztalatcseréjének megszervezése. (Részvevők: Balassagyarmat, Eger, Miskolc, Putnok, Salgótarján, Szikszó.)

1951. július 26.

A megyei könyvtárügyi albizottság megalakítása a Körzeti Könyvtár támogatásával.

1951. október 28.

A Körzeti Könyvtárhoz tartozó könyvtárosok szakmai értekezletét tartják meg Salgótarjánban.

1951. december

A megyében 145-re emelkedett a népkönyvtárak száma. Ez évben alakult meg a balassagyarmati Körzeti Könyvtár (május).

1952. augusztus 20.

A Nógrád Megyei Tanács VB. megyei könyvtárának megalakulása és avatása.

Avató beszédet mondott Kaschner Rezső, a Népkönyvtári Központ helyettes vezetője. A könyvtárat átvette: Balga Józsefné, a megyei tanács elnökhelyettese.

1952. október

Gyermek- és ifjúsági részleg alakult a Megyei Könyvtárban.

1952. december

A megyei könyvtárhálózat egységeinek száma 141.

JELES NAPOK A PALÓCFÖLDÖN

Szent Mihály napja
(szeptember 29.)

Az őszi ünnepi szokásai többnyire a gazdasági élet eseményeihez kapcsolódnak. Van néhány olyan, amely egy adott településen, tájon belül ugyanahhoz a naphoz köthető. A szeptemberi jeles napok közül kiemelkedik Szent Mihály napja. E napot a gazdasági év fordulójaként tartották számon az állattartók, és a Szent György-napkor legelőre hajtott állatokat ilyenkor hajtották vissza. A pásztorok elszámoltatásának, szegődtetésének időpontja volt. A juhászokat Mihály-naptól Mihály-napig fogadták fel, így ez a nap volt számukra a legnagyobb ünnep, s multságokat, bálokat rendeztek. A cselédfogadás ideje is Szent Mihály volt.

Szent Mihály napja gyakran vásárnap, a pásztorok ilyenkor egészítették ki felszerelésüket. E naphoz női munkatılalom is kapcsolódik. Aki ilyenkor mos, kisebesedik a keze, aki pedig mángorol, annak egész évben dörögni fog a háza felett az ég.

Sokféle, időjárással kapcsolatos szólás, közmondás ismeretes Szent Mihály-napra vonatkozóan, például: "Aki Szent Mihály napján gyatyába öltözik, attól nem kell tanácsot kérni;" "Aki Szent Mihály-nap után szalmakalapban jár, attól nem kérnek tanácsot." Vagyis aki Szent Mihály-nap után is úgy öltözik, mint nyáron, az nem lehet okos ember. Szeptember 29. után már nem nő a fű, mondják is: "Szent Mihály-nap után harapófogóval sem lehetne kihúzni a fűvet."

Számos időjósító hiedelem ismert a pásztorok körében. Például állatok viselkedéséből jósoltak az elkövetkező időszak időjárására. Ha Szent Mihály éjszakáján a juhok vagy a disznók összefeküdtek, hosszú, erős telet vártak, ellenkező esetben enyhét.

Az Ipoly menti falvakban úgy tartották, ha a fecskék még nem mentek el Szent Mihályig, akkor hosszú őszi lehet számítani. Szent Mihály-nap után kezdtek a kukoricát törni. E nappal megkezdődött az őszi kifestés ideje, a lakodalmazások őszi időszaka, mely Katalin napjáig (november 25.) tartott.

IRODALOM:

Magyar néprajz. VII. köt. Népszokás, néphit, népi vallásosság. Bp. 1990. Akad. Kiadó

Palócok III. köt. Szerk. Bakó Ferenc.

Eger, 1989.

(G.Zs.)

Híres illusztrációk IX. Tompa Mihály költeményeihez

Az irodalmi hagyományainkat becsülő olvasók bizonyára ismerik az alábbi sorokat:

"Megenyhült a lég, vidul a határ,
S te újra itt vagy, jó gólyamadár."

"... pusztulunk, veszünk,
Mint oldott kéve, széthull nemzetünk."

"Szívet cseréljen az, aki hazát cserél."

Tompa Mihály (1817-1868) verseiből idéztünk. Annak a költőnek a műveiből, aki mélyebbről jött, s gyermek és ifjúkorában a nyomor és megaláztatás kietlenebb útjait járta be, mint kortársai, barátai: Petőfi és Arany. Az egyéni és társadalmi tragédiákkal teli életútját költeményein keresztül ismerhetjük meg. Népregéi, népmondái, hazafias versei, a természetéről alkotott gyönyörű képei ma is igazi élményt nyújtanak az olvasónak.

Egyik életrajzírója, Kéky Lajos szerint: "Mint Vörösmarty a reformkor, Petőfi a forradalom, úgy Tompa és Arany János az önkényuralom magyar közszellemének legnagyobb kifejezője." Mindezt olyan halhatatlan versek tanúsítják, mint: a Barátaim emlékezete; A gólyához; Levél egy kibujdosott barátom után; A madár fiaihoz; az Új Simeon és az Ikarus.

Költői alkatában a lírikus dominál. A természet nagyszerű ismerője és megszállott szerelmese volt. Természetimádata a - több kiadást megért - "Virágregék"-ben érzékelhető legjobban. Virágai emberi sorsok, erények és bűnök megszemélyesítői. A természet szépsége és harmóniája a szakadatlan szenvedésért való kárpótlást is jelentette számára. Műveinek zömét e század első felében adták ki. A könyvtárunkban fellelhető kötetek közül a Franklin-Társulat gondozásában 1900 körül megjelentetett "Virágregék" akvarelljeit (Demeczky Irma művei), valamint az újabb kiadások közül a "Versek és regék" című válogatás Róth Magda által készített grafikáit ajánljuk olvasóink figyelmébe.

(A.J.)

Balassi Bálint Asztaltársaság
BALASSI BÁLINT NÓGRÁD MEGYEI KÖNYVTÁR, SALGÓTARJÁN

PARÓCZAI CSABA

BÖLCSESSÉG

Mikor a százéves vént kérdeztem
aki a fekete hegyekben lakott
ő azt válaszolta
ma is az első álmodat álmodom
az első szerelmemet szeretem
az első korty oltja a szomjamat
mindig és mindenben az első
az egyetlen és örök
nem szabad abbahagyni

JÚLIUS

Szűk ölé a völgy a napra tárja
a forró szél nyalja a lombokat
bolond aki most az utcát járja
s nem itt benn a hűvösben iszogat
A leépülés könnyű szépsége
Sok computer-agyú emlékezés után
a felejtés jön áldott isteni kegy
a repülés egy szárny lesz néma suhanás
s mi csapkod madár lepke már egyre megy.

BÓDI ILDIKÓ

HA...

...ha tudnátok!
mennyi könny és bánat
rejlik mosolyom mögött
... ha tudnátok!
mennyi álm futott távol
mekkora kín rejlik
a nevelésen túl
mennyi elfojtott könny kell
a látszatönbizalomhoz,
... ha tudnátok!
vakolatpergető éjszakát
a magányt...
...ha tudnátok!
nem irigyelnétek ... talán!

MARUZS ÉVA

CSAKUGYAN VÁLTOZNAK AZ IDŐK?

- Jaj, Zsófikám, még nem is meséltem neked, a múlt héten időutazáson voltunk, ugyan, csak száz évre előre, ide 2086-ba, az IDŐTOURS-szal, ez az "Ismerje meg unokáit" program, igazán ajánlom neked is, hát persze, itt Pesten voltunk ez a legegyszerűbb, ugye, egy utazásért én nem tanulok idegen nyelveket, te, hogy milyen szép lett ez a Pest, csupa furcsa, magas épület, köztük a személyforgalom kissé függőhídjai, mint a kőcsipke, csak elektrokocsik járnak a belvárosban, minden más a föld alatt, képzeld, beépítették a Városligetet is, hát nem süketség, kell az a kis zöld, de csináltak mégis valamit a levegővel, mert sokkal jobb lett, mint most, á, nem tudom, hogyan csinálták, az idegenvezető kislány próbált ugyan valamit magyarázni, hogy új épületek, meg nevezetességek, de mi megmondtuk, hogy vigyen szépen az áruházakhoz, erre teljesen megsértődött, közölte, hogy pont négy órákor legyünk a transzfer-állomáson, mert aki ittmarad, azt úgyis visszatoloncolják, azt mondják, tényleg nagyon szigorúak ilyen szempontból, meg azt is mondta az idegenvezetőnk, hogy fölösleges a vásárlás, úgysem fogják átengedni velünk a holmit, á, dehogynem, csak cikizett a lelkem, mindenki el tud hozni valamit, hát eldugdossuk ide-oda, én igazából egy "Jeromos" típusú háztartási robotot szerettem volna, istenem, mos, főz, takarít, vasal és közben úgy néz ki, mint egy angol lord komornyikja, ilyenről álmodik minden asszony holdvilágos éjszakákon, csak a lányok álmodnak királyfiról, meg paripáról, mert ők még nem ismerik az életet, de egy "Jeromost" ugyan hová tudnék eldugni, azt mondják, úgy is be lehet programozni, hogy a határon embernek nézik, és átértesztik, hát ez nekem nem megy, nem is tudom beprogramozni, de ha tudnám is, honnan vegyek neki útlevelet, létszámfeletti lesz, hát hogyne, azért hoztam valamit, ezt a kis manikűr-gépet, ide kell betölteni a körömlakkot, ide a lemosót, itt az ollója, ide kell berakni az ujjaidat, egyszerre mind az ötöt, hogyne, kipróbálhatod, várj, elindítom előbb a fertőtlenítő programot, most mondd meg, miért nem gyártanak nálunk is ilyesmiket, így aztán természetesen, hogy csempészik a népet, dehogy, egészen könnyű volt áthozni, egyszerűen beletettem a nagykabátom zsebébe, látod, milyen kicsi, de nem is nagyon vizsgálgatták a holmit, turkált kicsit a vámos a táskámban, de mit láthatott ott, hacsak a csipkés kis hálóingem nem érdekelte, egy csokit beraktam alibinek, azt úgysem hitte volna el, hogy végképp semmit sem hozok, igen, persze, én is hallottam, hogy a múltba is vissza lehet menni, ez a "Boldog békeidők", ugye, te, ez engem nem érdekel, piszok, lovasfogát, primitívség, és mit lehet ott venni, a Zsuzsa mesélte, hogy a századfordulón járt, hozott egy kis réz falikart, igazán csinos, de nem, ez nekem túl régimódi, milyen lehet ott a szálló, nem, a másik út sokkal sikkesebb, egész Pest most odajár...

MEDVEDNÉ BENKÓ MÁRIA
HALDOKLÓ TERMÉSZET

Egyike legmegnyugtatóbb szórakozásomnak kóborolni a vidéket, úttalan utakon, bozótos cserjékövezte évszázados fák tövében hallgatni a várakozásteli csendet, a természet örök megújulásának titkát, firkészni, csevegő hegyipatak mentén kószálni. Agyonhajszolt idegeimre balzsam a tarka harkálydoktor vidám kopácsolása, a rigók nászadala, ugri-bugri kis mókus, a vadon vidám akrobatája az ágak között, a kuvik hátborzongató figyelmeztetése, hogy mi is csak halandók vagyunk.

Ám az utóbbi időben hiába járom az erdőket, berkeket, mezőket, kihalt a tájék, mintha az enyészet fészkelte volna be magát a madárodukba, rókalyukba, átjárhatatlan bozótokba. Azaz: mégsem. Mert alig-hogy elhagyom a lakott területeket, magam mögött tudva az Ember remekműveit... valahonnan az erdei tisztás felől Kovács Kati ereszti neki orgánumát, hogy: "Ha egy rock-and-rollert kaphatnék!" Máthé Péter pedig, hogy: "Volt egy szerelem..." Gergely Róbert az Emmanuelt fuvolázza. Koncz Zsuzsa a domb tövében bizonygatja: "Egész más ez a játék..." Hát igen. A rigók, pintyek, csízek, aranyálinkók, csalogányok nincsenek tizenkét wattos erősítővel felszerelve; néha ugyan hallik valami bizonytalan próbálkozás, de a magnók, rádiók, gyorsan lehurrogják. Aztán jönnek a beduin törzs modernizált tagjai legújabb Mz-jükkel, gyúrik maguk alá a kilométereket meg a felüdülésre vágyók idegeit; a kempingezők vad csatakiáltását visszhangozza a bérc és orom, vadmotorok bőgetik az erdei ösvényeken szilaj paripájukat, cafatokra szaggatva a csendet.

A Diadalmas Ember visszatér a Természethez. Nem megköszönni, amit műhelyéből ellesett, nem! Rombol, hogy építhessen, és épít, hogy legyen mit romba dönteni. Besározott kutak, vandál módon megcsonkított fák, martalócok kezei közé került menedékházak, tönkretett források, alighogy leszedett és már el is hajított vadvirágcsokrok jelzik áldásos tevékenységének útköveit. A salgói vármaradványok - néhány kopár kőszirt - tövében öles felirat kéri a sporttársakat: "Kiki, erejéhez mérten, egy-két kő felvitelével járuljon hozzá a vár újjáépítéséhez." Fenn a csúcson újabb hirdetemény: "A nehéz, verejtékes munkával felhordott köveket ne dobáld vissza a mélybe." Mondani se kell: ezek a barbárok egyetlen kőtömböt sem vittek fel. A másik keservesen felcipelt bazalttömbjeit haji-

gálják vissza a szédítő mélységbe, hogy egy harmadik testi épségét, de akár életét is kockára tegyék, hisz az aljban kanyargó erdei ösvény alig látható a környező fáktól, rekettyebokroktól.

Hát Vörösmarty Mirigyének utódjai még most is életteret kapnak? akik abban kéjelegnek, ha maguk körül pusztulást tudhatnak? A Természet koronája tulajdon szülőanyja mellére szegzi gyilkos fegyverét?

Ezeken elmélkedem. Hol itt a kiút? Keresem Ariadné fonalát, talán kisegít a labirintusból. Nem igaz-nem lehet igaz, hogy nincs rá megoldás. Persze hogy van.

Az állatoknak hétvégekre ott marad menedéknek a kihalt város, a gazdátlan sivatárul házak. Az emberek pedig? Az önmagában gyönyörködőnek és betelni nem tudóknak csak azt tudom tanácsolni: ne az ijedő nyuszinak bizonyítsa be, hogy na lám, milyen bátor is ő, az Alfa és Omega, hanem álljon egyszer a főnöke, az anyósa, apja, "unokája és őse" elé, nekik hirdessen fennen az igazságot. S akkor nem hamvába holt, hiú, dőre reményekkel vág neki "szellőztetni" az egy hét alatt hazugsággal, irigységgel, kétellyel, becsvágygal, szégyennel degeszre tömött fejét; a természetbe valóban pihenni jár majd, nem elnyomott indulatainak, fékevesztett ösztöneinek kiélésére.

Mire ezt kiötlöttem, lassan vissza is értem a városba. Újra a tömeg, zaj, tolongás, becsmélés, lázongás... már oda se nézek. Megszoktam. Csak fáraszt. De egy tekintet vonz... nem tévedek? nem, egy egy riadt szemű őzike! Amott egy agyaráit bőszen villogtató vaddisznó... a sarokba gyáván bújik meg egy tapsifüles... a sörényét bőszen rázó oroszlánon már meg sem lepődöm. Irigylem az Állatok Karneválját az utakon, üzletekben, hivatalokban, üzemekben, szórakozóhelyeken: szemtelenül kotnyeles, cserregő, idegen tollakkal ékeskedő szarka, csattogó fülemüle, sunyító, ravasz rókakoma, dörmögő, nehézkes medve, agancsaival büszkén kérkedő szarvasbika, hiú páva, ürge, surranó gyík, prédáját villogó szemekkel leső ordas, vidáman hintázó mókus, álmos szemekkel bölcseledő bagoly, tarka éjjeli pillangó, fejét a homokba fúró strucc, alattomos, álnok, sziszegő kígyó, vijjogó vércse, vérszomjas tigris, piperkóc, pózoló majom, lomha lajhár, a Holdra vonnító kutya, testvérgyilkos kakukfióka, agonizáló áldozata felett keringő döngkeselyű, sompolygó hiéna...

Heuréka! Az állatokat megismertem!

Most már csak az Emberekkel kell valahogy megértetnem magam.

GYEREKEKNEK

Műemlékeink

Szentkút, római katolikus templom
A legenda szerint a XI. században Szent László király lovának patkója nyomán víz sarjadt, 1200 körül a csodás gyógyulások miatt búcsújárások kezdődtek. 1705-ben kőkápolnát emeltek az addigi fakápolna helyére, ezt a 1755-os Cronika Visitatio romosnak mondja. Az Almássy-család a Belák Antal remete által emelt alapon építette fel a templomot 1758-1763 között Szent Pál és Antal remetek tiszteletére szentelték.

A templommal egyidőben kis kolostor is épült a kegyhelyet gondozó ferencesek számára.

A kéttornyú épület legdíszesebb barokk templomaink egyike. Északnyugati oldalán az Almássy-család sírboltja van. Szentkút ma is híres búcsújáró hely.

IRODALOM:

Frics Gyula: Nógrádi műemlékek. 1990.

Nógrád megye műemlékei. 1954.

Kérdezgető

Milyen év a szökőév?

A Föld forog, egy nap alatt fordul egyet, egy év alatt pedig megkerüli a Napot. Egy év 365 napból áll, vagyis a Föld ennyiszor megfordul, amíg megkerüli a Napot. Ez azonban nem pontosan így van! Ugyanis a Föld ennél egy kicsivel többet fordul egy év alatt: 365-öt meg egy negyedet, ami annyi, mint 365 alma meg egy négyfelé vágott alma egyik darabja. Az egy darab negyed alma 4 év alatt összesen egy egész almát jelent. Ekkor a legrövidebb hónap, a február a 28 nap helyett 29 napos. Azt az évet, amelyben a február 29 napig tart, szökőévnek nevezzük. Ilyen év az idei is.

Beszélnék-e az állatok?

Úgy, ahogy mi, emberek beszélgetünk, természetesen nem, de különböző hangok segítségével sok mindent közölni tudnak egymással. Amikor például a téli madáretető közelében felbukkan a karvaly, a széncinegék éles "szii" hangot adnak, és erre a vészjelre nemcsak a többi cinege, de

más madarak (fekete rigók, csuszkák) is meglapulnak. Ők is értik tehát a cinegenyelvet. A tudósok azt is megfigyelték, hogy a majomanya is egészen más hangon "beszél", ha kicsinyét babusgatja, mint amikor egy felnőtt társával veszekszik.

Weöres Sándor

A TANÉVNYITÁSKOR

Almát, körtét, szilvát, szőlőt
hoz szeptember,
nekünk új tanévet, tudja
minden ember.

Mint az égen átcsóvázó
üstökösök,
ragyogjanak munkánk nyomán
az ötösök.

Kívánjuk a húgocskáknak
öcskösöknek,
ne legyenek szűkiben az
ötösöknek.

Kívánjuk tanárainknak,
hogy vödrökkel
minket nyakon önthessenek
ötösökkel.

Köszöntőnkben csökönyös rím
a sok ötös,
mert szándékunk jól tanulni
már örökös.

Új könyveink

Czakó Gábor: Adorján és Seborján
A mesék kedvelt figurája, Breke sárkány a főhőse a történetnek. Birodalma a Tó, melynek iszapos mélyén meghúzódva otromba tréfákon töri a fejét - természetesen mind a hetet. A Sárkánytavon átkelni azonban nem kis próbatétel. Mégis akad két merész vállalkozó. Igazi huszadik századi lovagok ők, egyben a meseregény címszereplői.

Breke azonban végtelenül ostoba. Hogy hogyan sikerül megtépnézni a sárkány tekintélyét, kiderül, ha elolvassátok a könyvet.

A meseregény érdekessége, hogy apa és fia írta, a rajzokat Szemadám György és a tízeszendős Szemadám Eszter készítette.

Dénes Gizella; Császármadár

A legendából kerekített kisregény Szilágyi Erzsébet és a fényes jövőjú

törökverő vitéz, Hunyadi János megismerkedésének és szerelmének szép történetjét meséli el.

Vajdahunyd várának méltó- és történelmi századokon át híres asszonya lett Szilágyi Erzsébet.

Dénes Gizella, a népszerű író műve több mint ötven év után jelent meg újra.

A "pöttyös könyvek" sorozat újabb tagját elsősorban a 10-14 éves leányolvasóknak, de a romantikát kedvelő felnőtteknek is ajánljuk.

Rejtvény

Ezúttal két feladatot kell megoldanotok.

1./ Tréfás számtani feladvány

Miként lehetséges 5 személy közt 5 tojást úgy elosztani, hogy mindegyiknek egy tojás jusson, s mégis egy tojás a bögrében maradjon, melyben a tojást megfőzték?

2./ Szögletrejtvény

Helyesen olvasva egy közmondást kaptok.

Beküldési határidő: 1992. szeptember 20. A nyári rejtvényszák nyertesei:

Antal Adrienn, Salgótarján, Ybl Miklós út 90., Bata Tünde, Salgótarján, Berzsenyi D. út 25., Blaskó Tünde, Salgótarján, Alkotmány út 31/5., Borús István, Salgótarján, Salgó út 5., Erki Péter, Salgótarján, Virágos út 21., Grocser Ádám, Salgótarján, Pécskő út 12/a., Judik Katalin, Salgótarján, Alkotmány út 5., Kállay Csilla, Salgótarján, Kertész út 11., Keresztúri Edina, Salgótarján, Damjanich út 41/A., Lukács Helene, Salgótarján, Alkotmány út 3., Lukács Máté, Salgótarján, Alkotmány út 3., Magyar Nóra, Pácín, Nagy út 9., Moliár László, Salgótarján, Pécskő út 12., Rákóczi Gábor, Salgótarján, Rákóczi út 280/a., Vámos István, Salgótarján, Rákóczi út 280/a., Sasvári Norbert, Salgótarján, Gorkij krt. 79., Susán Tamás, Salgótarján, Arany J. út 3., Szigeti Szilvia, Salgótarján, Hunyadi krt. 2., Szigeti Zoltán, Salgótarján, Flunyadi krt. 2., Szomszéd István, Salgótarján, Arany J. út 21., Varga Attila, Salgótarján, Gorkij krt. 79.

A HÓNAP KÖNYVE

Bethlen Miklós önéletírása

1642. szeptember 1-jén, 350 évvel ezelőtt született Erdélyben Bethlen Miklós, a művelt államférfi, Erdély történetének fontos tanúja.

Tanulmányait Gyulafehérvárt, Kolozsvárt végezte. Egyetemi évei során eljutott Heidelbergbe, Utrechtbe és Leydenbe. Rövid angliai és franciaországi utazása során jelentős ismeretsegekre tett szert. Hazatérte után Erdély politikai életének tevékeny résztvevőjévé vált. 1689-ben a fejedelmi tanács tagjává választották. E tisztségében részt vállalt a Diploma Leopoldium kiadásában, amely dokumentumban a Habsburg uralkodóház rögzítette Erdélyhez való viszonyát.

1691-ben Bethlen Miklós már kancellári tisztséget töltött be. Tapasztalta az erőszakos Habsburg ellenreformációs intézkedések kárát. Rosszallását "A már már haldokló Erdély sóhaja" c. röpiratában is megfogalmazta.

1704-ben latin és magyar nyelven újabb röpiratokat írt: "Olajágot viselő Noé galambja, avagy a magyarországi és erdélyi gyulladásoknak eloltására, és a németekkel, magyarokkal, erdélyiekkel, törökökkel, oláhokkal és moldvaiakkal való örökös és tökéletes békeség megszerzésére készített korszó víz..." címmel.

Erdély jövőjéről megfogalmazott tervét az angol és a holland követnek ajánlotta. A Habsburgok ezt felségsértésnek minősítették, Bethlen Miklós letartóztatták, majd Bécsbe szállították. A kirendelt bíróság ugyan felmentette e vád alól, de haláláig - amely 1716. október 27-én következett be - nem térhetett haza a szeretett Erdélybe.

Bethlen Miklós önéletírását a fogságban készítette el latin nyelven. Révérend francia abbé ezen önéletírást felhasználva egy regényes változatot már 1736-ban kiadott francia nyelven. A Helikon Könyvkiadó 1984-ben vállalkozott ennek megjelentetésére.

Könyvtárunk az eredeti Bethlen Miklós önéletírás 1942-es, Officina Nyomda

és Kiadóvállalat által megjelentetett változattal is rendelkezik.

Olvasóink figyelmébe ajánljuk mindkettőt, hiszen érdekes korpust kapunk általuk a 17-18. századi Erdélyről.

Olvasótábor Szlovákiában

Könyvtárunk a József Attila Komárom-Esztergom Megyei Könyvtárral együtt immáron 16. éve szervezi a szlovák nemzetiségi gyerekek olvasótáborát.

1992. július 13-25. között 50 gyermek táborozhatott anyanyelvi környezetben - már második alkalommal - a szlovákiai Látky-Polianskyban.

Az olvasótábor a Nógrád Megyei Közgazdálkodási Hivatala, az OTP Bank Rt. Nógrád Megyei Igazgatósága, a Magyarországi Szlovákok Szövetsége, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Magyar Garabonciás Szövetség, valamint a Nyitott Társadalom, a Pro Renovanda Cultura, a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért és a Csehszlovákiai Magyar Kultúráért alapítványok jelentős anyagi hozzájárulásával jöhetett létre.

A gyerekek csodálatos 13 napot tölthettek az Alacsony-Tátrában, ahol napról napra változatosabb programok várták őket. Az olvasótábor lehetőségét biztosított a nemzetiségi kultúra, a szlovák hagyományok, szokások, a szlovák nyelv ápolásához, gyakorlásához, is. A jól bevált "olvasótáboros hagyományok" - pl. ki mit tud, képzőművészeti foglalkozások, vetélkedők, gyűjtőmunka, kirándulások, záróműsor, színesebbé, hangulatosabbá tették a rendezvényt. Felejthetetlen élményt jelentett a martini szlovák világtalálkozón való részvétel is. A tábor munkájáról a Magyar Televízió Szegedi Nemzetiségi Körzeti Stúdiója sikeres felvételt készített.

A tábor végén jó munkája eredményeként minden résztvevő gyermek jutalmat vehetett át. Kiemelkedő teljesítményéért jutalmazták Dudás Ildikót, Nagy Gergőt, Tim Melindát, Molnár Lászlót, Matyó Anikót, Szegner Saroltát, Schenk Gabriellát, Jakus Anikót, Laskai Imrét, Csulik Annamáriát.

A tábor vezetői (Tóth Lajosné, Gregor Ilona - kesztölci, Képes Gyula - bátonyterenyi, Gréta Gasparovicová, Zlata Supauerová - losonci pedagógusok) egyéniségükkel, nagyszerű fölkészültségükkel feladataikat felelősséggel teljesítették, csak dicséret illeti őket.

Minden gyermek szerelne résztvenni jövőre is a táborban. Mi lesz a "kiöregedett" táborosokkal és azokkal, akik csak jövőre szeretnének először jelentkezni olvasótáborba? Ezernyi kérdés vár válaszra. Könyvtárunk csak egyet tud ígérni: mindent megteszünk, hogy jövőre is legyen OLVASÓTÁBOR! Gyetvainé Szorcsik Angéla táborszervező

KIÁLLÍTÁS

A Balassi Bálint Asztaltársaság képzőművészeti kiállítása szeptember 7-én (hétfőn), 16 órakor nyílik a könyvtár emeleti csarnokában.

Megnyitja: Brunda Gusztáv, a Nógrád Megyei Közművelődési Központ mb. igazgatója

A BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG PROGRAMJA

1992. szeptember 7-én (hétfőn), 17 órakor:

Megnyitó utáni összejövetel: beszélgetés a kiállító képzőművészekkel.

1992. szeptember 18-án (pénteken), 17 órakor:

Műhelynap

A Balassi Bálint Asztaltársaság intézményi ügyeinek intézését - Kojnok Nándor főmunkatárs nyugdíjazása miatt - Gyetvainé Szorcsik Angéla kapcsolatszervező könyvtáros veszi át.

Filmsikerek - videón

Szeptember 3. 15.30

Horváth Péter:

SZERELEM ELSŐ VÉRIG

Szeptember 10. 15.30

Amy Heckerling.

NICSAK, KI BESZÉL ITT?

Szeptember 17. 15.30

Bacsó Péter:

TE, RONGYOS ÉLET

Szeptember 24. 15.30

Szónyi G. Sándor:

AZ A SZÉP FÉNYES NAP